

## Princ, který procitá

PAVEL KOTRLA: MÍRNÝ SEVERNÍ

ADAM EL CHAAR

Básník a nakladatel Pavel Kotrla bydlí v Bystřičce, daleko od ctižádostivého kalupu velkoměst. Jeho první shluk poem (sbírka básní) se jmenoval *Prstem na sklo rybám* a vyšel v roce 2013 v nakladatelství Malina. Tomu druhému dal loni podobu už v nakladatelství, které nese jeho jméno – *Mírný severní* je jeho sedmou publikací. Kromě knih vypouští do světa také literární časopis *Texty*. Ten se honosí gletem nejmenšího literárního časopisu u nás. Nejmenší je jen formátem, obsahem je kvalitní. Formátem ostatně taky, ta polovina A5 je na čtení nečekaně příjemná. Stejně jako není okázalá grafika *Textů*, je prostá gest i Kotrlova poezie. Dobře ji definuje název obce, ve které sídlí autor a jeho nakladatelství – Bystřička. Zdrobnělina vylouvá úsměv, ale první polovina slova je tvrdá, nekompromisní. „Jen jméno je tvoje // Topí mne v hluboké vaně / Když se koupeme // V pomalé želví noci“ (s. 44).

První strana knihy skýtá asi nejkratší věnování všech dob: „G“. Text doprovází pět černobílých kreseb Libora Soštáka. Ten používá zvláštní techniku čarování drobnými tahy. Na obálce je název rozkouskovaný na Mír-ný sever-ní. Inspirace možná pochází z roků starší sbírky Tomáše Kůse jménem *Mělké jámy* (Měl-ké já-my). Co znamená „mírný severní“? Vitr studený, ale mírný, dobrovolný obrat k jakémusi stínu. Nad *Jámami Severák* vítězí volbou papíru. *Jámy* ho mají tvrdý, bílý, lesklý, katalogový, *Severák* je matný, šedý, jemný, hebký, s mírným reliéfem, příjemný na dotek. Ko-

## mírný severní

pavel kotrla

trlal stejně jako Kůs nezahluje papír přílišným množstvím písma, ponechává i místo volné. Stejně jako on volí kromě bílé barvy červenou a černou. A jasný symbol – u Kůse to byl neuzavřený kruh, u Kotrly dvě rovnoběžné přímký (jedna delší než druhá).

Obě sbírky jsou svědectvím středního věku. O čtyři roky mladší Kůs má čerstvě narozené děti a zchvácen životním chvatem v *Mělkých jámách* vnímá a popisuje rozpor mezi svobodou a povinností. Kotrla se narodil v čtyřiasedměsátém, je klidnější a bez jasného fokusu (možná proto sám). Verše má stoické, rýmů prosté. Nejsou zchvácený žádnou sna(c)hou, v tom tkví jejich kouzlo. Úkolem básníka je hlavně přijít s novým pohledem na básnictví. Kotrlův pohled je neotřelý, to je jeho hlavní hodnota. Sběrka není pojena myšlenkovým konceptem jako *Mělké jámy*, kde šlo o rodinný úvazek versus přetrvávající cestovatelský pud. *Mírný severní* je knihou důsledně rozpolcenou.

Dělí se na díly *Válečné území*, *Černý led*, *Cizí místa*, *Dělicí vodní práh* a *Obyčejné věci*. Z názvů nelze na první pohled nic kloudného vyvodit, podobně i samotné básně definuje snivá neurčitost básnické meditace. Autor se řadí k tradici moravských básníků. Máme tu stručné haiku typu Tomáše Přidala: „Voda má průhledné oči / Stárne hlina v nás“ (s. 38). Objevuje se morbidita typu Milana Ohniska: „Co ze mě bude? // Ptáš se // Proč? / Když chceš být spálená na popel / A rozptýlená v cizí zemi“ (s. 34). Anebo mrazivý Petr Hruška: „Zatímco tady / Věčnost okamžiku // Motýl přepůlený psími zuby / Dotikává“ (s. 24).

Kotrlův styl stojí na jednoduchém, prazákladním konceptu – podmět a přísudek. Odsypá bez drhnutí hran, šokujících zvrátů. „Jen sklo se líně vleče / Ve starých okenních tabulích // Smýká mne temným pohybem / Shora dolů / Pod zem“ (s. 61). Jeho slova jsou strohá, oprostěná. Spíší než že by vyzářovala, odrážejí světlo. „Všechny ty velké věci / Dějí se kdesi mimo / Za obzorem“ (s. 17). Jakoby v nich byl život zmražený, ale za určitých podmínek ještě oživitelný. (Tak jako mraženou žábu dokážeme správným postupem ještě rozčekat.)

První láska, dítě, strom, šedina – mezní situace oživují slova. „Každé ráno / Pozoruj na tvé tváří / Rozšiřující se území cizích míst“ (s. 31). Poezie je jedinečným způsobem, jak se vyrovnat s existenciálními fakty života. „Dřevěná podlaha pod kroky / Mými a tvými / Napíná se a rozevírá // Upírám oči / Na drobné propasti“ (s. 36). Kotrla je ve svých pětáctiřetici zakletým princem. Kouzlo poezie je mocné, vnímavý étnář ho může osvobodit. Činí tak skrz osvobozování sebe sama od zmatku obrazů k jednotící vizi. Cesta míří na sever. —